

Merkintöjä Itä-Suomen kehittämisestä

Sami Moisio

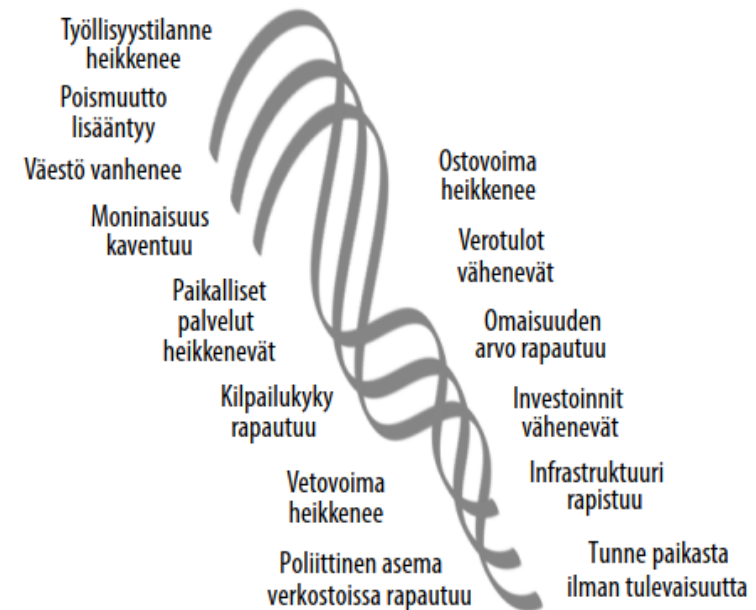
Professori, HY

Pohjois-Savon Liitto 20.11.2023

Sotarauta, Makkonen, Moisio, Kurikka (2022)

- Näkyykö alikehityksen kierre Itä-Suomessa ja miten?

Kuva 3. Alueellinen noidankehä (kuvassa esitetyt seikat kytkeytyvät toisiinsa eri tavoin)

Havainnot ja itäisen Suomen visiotyön aineistosta (2023)

- Liikenne ja logistiikka
- Työvoiman saatavuus
- Maariski ja turvallisuus
- Energia
- Investointivaje
- Kasvuoptimismin puute
- Syvän tuottajamaaseudun vaikeudet

Militarisaation aika. Se viittaa...

-
- turvallisuusajattelun dominanssiin yleisessä yhteiskuntapolitiikassa: lähes kaikista kulttuurisista, taloudellisista ja sosiaalisista prosesseista muodostuu potentiaalisia kansallisia turvallisuuskysymyksiä
 - sellaiseen strategiseen ajatteluun, jossa taloudelliset vaihtosuhteet saavat merkittävän osan sisältöään ystävän ja potentiaalisen vihollisen välisestä erottelusta. Kun kansallisvaltioiden ja EU:n kaltaiset toimijat geopolitisoivat taloudelliset vaihtosuhteet, myös yritysten toimintaa pyritään sääntelemään potentiaalisten aseellisten konfliktien näkökulmasta
 - turvallisuuskysymyksiin erikoistuneen talouden sektorin – joka kattaa kaiken perinteisestä aseeteollisuudesta kasvojentunnistusvälineiden tuotantoon – kasvavaan taloudelliseen ja poliittiseen merkitykseen.
 - Lähde: Moisio, S. (2023). Suomen aluekehitys militarisaation aikakaudella. *Migration – Muuttoliike* 49(2), 52-55.

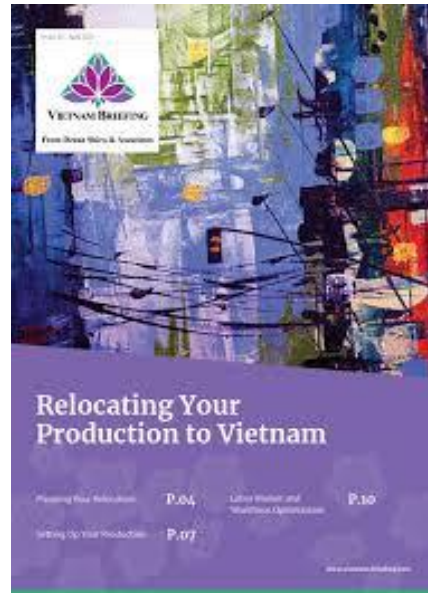
Militarisaatio aluekehittämisen mahdollisuutena?

- Miten asia nyt näyttäytyy?
Esimerkkejä.
 - Keskustelu itärajan linnoittamisesta
 - Keskustelu Nato-tukikohdasta
 - Keskustelu sotaharjoitusalueista ja sotaharjoitusten taloudellisesta merkityksestä
 - Mutta miten käsittää militarisoituvan maailman mahdollisuudet ”sotavoimaa” laajemmassa merkityksessä?
-

Riippuvuuksien maailmasta suuralueiden kilpailuun? Globalisaation geopolitiikan uusi aika?

”Flat world”: Riippuvuuksien rakentuminen tuotanto- ja arvoketjuissa (myös energia)

Suuralueet: Riippuvuuksien purkaminen tuotanto- ja arvoketjuissa (myös energia)

ABOUT CHIPS AND SCIENCE ACT

- \$280B in funding
- \$52B for chipmakers to build manufacturing plants
- \$81B for The National Science Foundation
- \$24B in tax credits for chipmakers
- \$170B for tech research and development
- \$50B to The Energy Department over 5 years

SENATE VOTES 64-33 TO ADVANCE THE CHIPS ACT

yahoo! **LIVE**

SEARCH

CONTACT US

EN

HAUTS-DE-FRANCE REGION

WHY TO INVEST
IN
HAUTS-DE-
FRANCE

BUSINESS
SECTORS

HOW TO SET UP
IN
HAUTS-DE-
FRANCE

NORD FRANCE
INVEST

SUCCESS
STORIES

RESOURCES

LOCATE YOUR NEXT SUBSIDIARY IN THE HAUTS-DE-FRANCE

TO ACCELERATE YOUR GROWTH,
CHOOSE ONE OF THE MOST
ATTRACTIVE REGIONS IN EUROPE

Privacy - Terms

Kohden suuralueita?

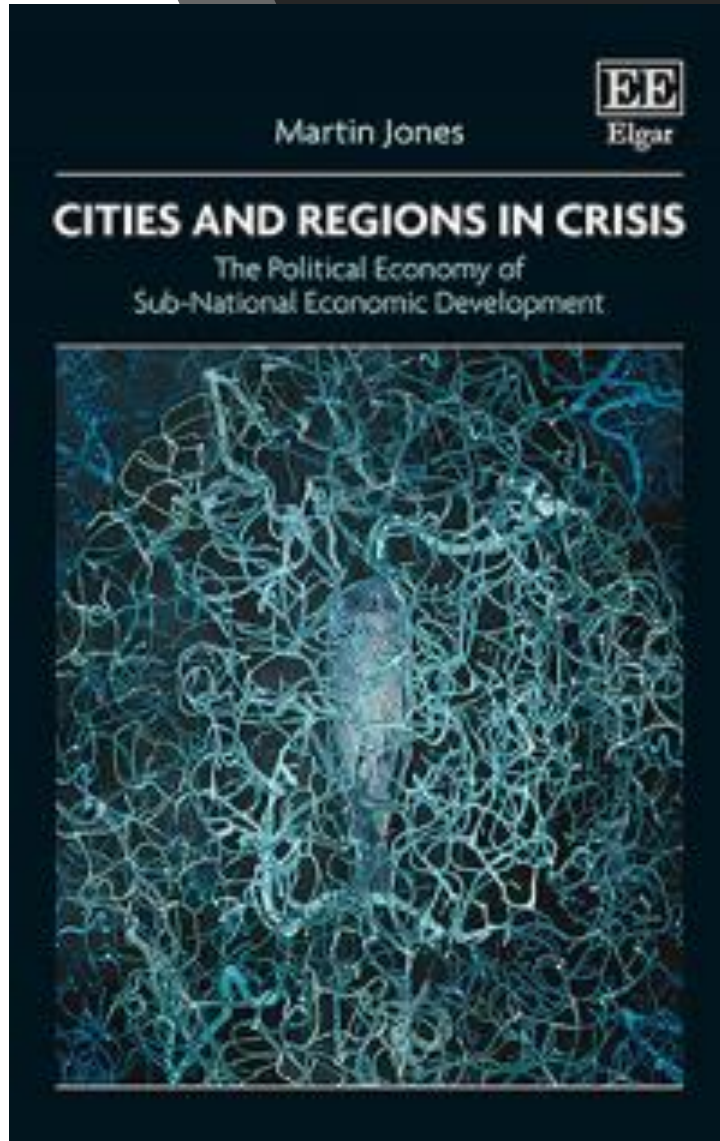
- Onko Itä-Suomi uuden edessä?
 - Matkalle Pohjois-Ranskaan tai jonnekin muualle?
 - Kysymys on yksinkertaisesti siitä, millainen Itä-Suomen asema on pitkällä aikajänteellä tuotantoalueena, energia-alueena, raaka-ainealueena, matkailualueena ja korkean osaamisen alueena
 - Tarvitaanko uusia avauksia vai vahvistetaanko nyt meneillään olevia kehityspolkuja, jos talous- ja tuotantojärjestelmät rakentuvat Euroopassa osin uudella tavalla?
 - Tarvitaanko itäisen Suomen visio nimenomaan EU-tarpeisiin?
 - Monipuolisuuden ja/vai erikoistumisen merkitys (ns. duaalitalouden uhka)

Mitä Itä-Suomessa on olemassa?

- Liikenneinfrastruktuurien perusta
- Suhteellisen suuri ”ankkuriyritysten” määrä
- Laaja ja monipuolinen koulutusjärjestelmä
- Hyvinvointipalveluiden perusta yhä olemassa
- Kunnista nouseva aluehallinto ja aluekehittämisjärjestelmä
- Nämä rakenteet periytyvät alueellisesti hajautetun hyvinvointivaltion rakennuskaudelta, mutta uhkaavat heikentyä

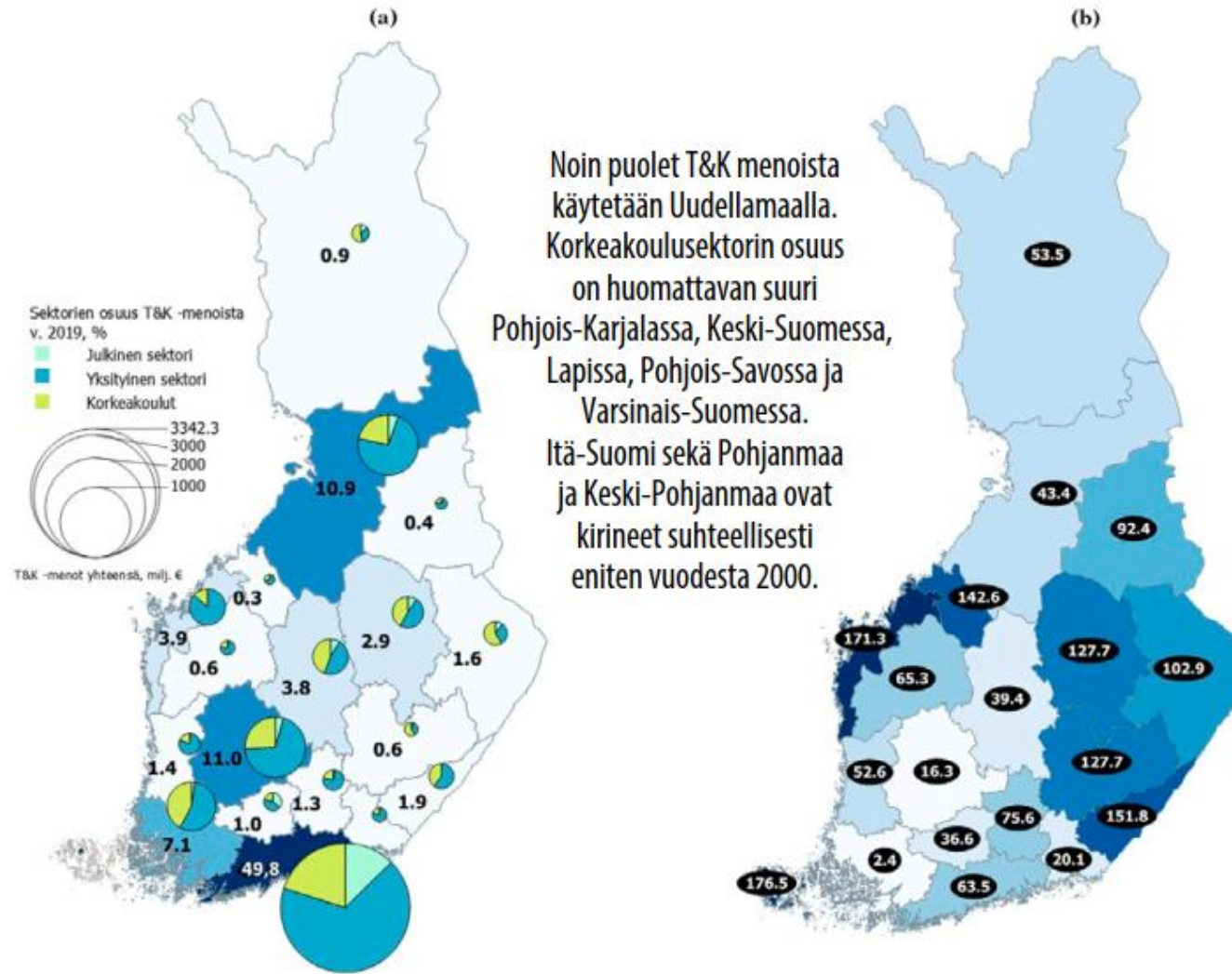

Ratkaisevan tärkeää: alueelta kumpuava toiminta

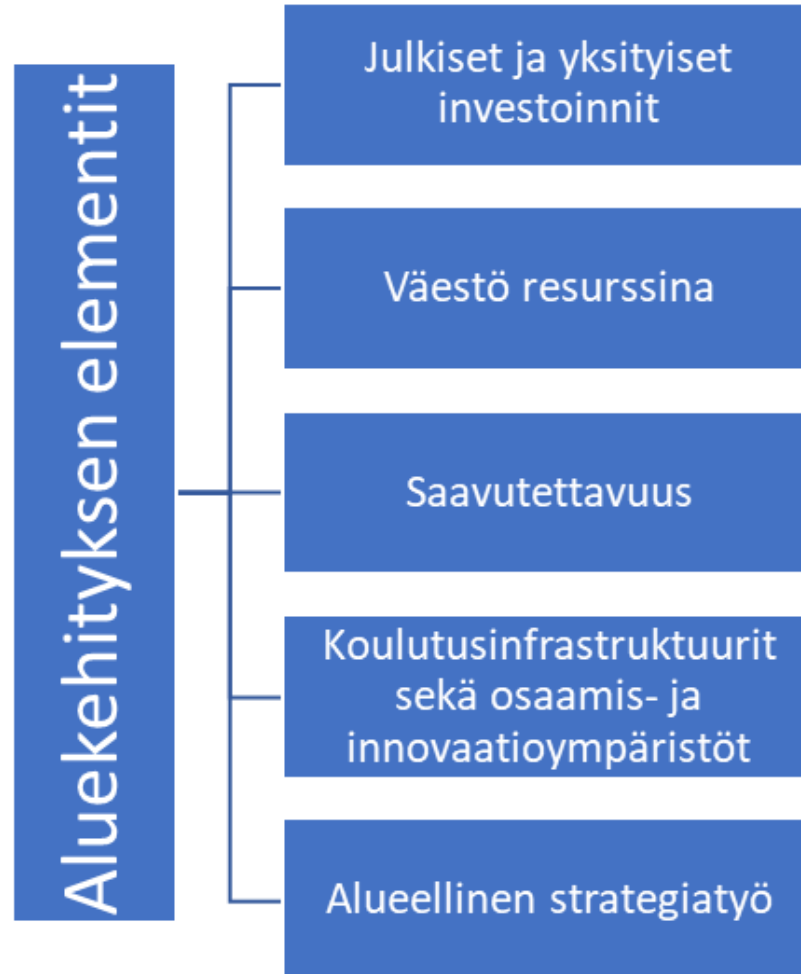

- Vältetään erimielisyyksien noidankehä (esim. keskusten tai maakuntien kilpailu)
- Vältetään toiminnan kääntyminen sisäänpäin katsovaksi
- Ylitetään ongelmat välittää alueellista tahtoa sekä valtion keskushallinnolle että muille toimijoille
- Keskitytään EU:n ja valtiovallan hyödyntämiseen
- Tehdään ylimaakunnallista strategiatyötä (myös aluemarkkinointi Pohjois-Ranskan tapaan)
- Tehdään yhteistyötä erilaisten ”kovien” infrastruktuurien rakentamisessa ja ylläpitämisessä

Kuva 1. (a) Maakunnan osuus Suomen T&K -menoista ja sektorikohtainen jakautuminen vuonna 2019 ja (b) muutos (%) maakunnan T&K -menoissa vuodesta 2000 vuoteen 2019 (Tutkimus- ja kehittämistoiminta Tilastokeskus (2021e), kartat H. Kurikka)

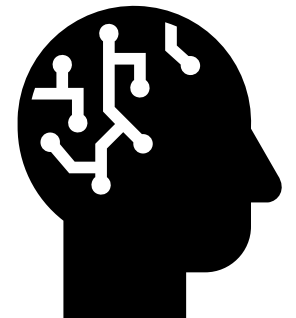
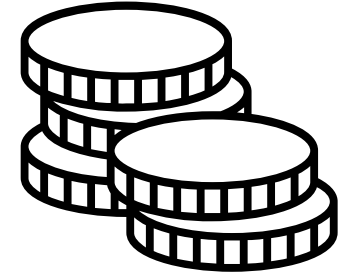

Alueellisen menestyksen kulmakivet pysyvät edelleen samoina

Itä-Suomen kehittäminen

- Itärajan sulkeutuminen, energiakriisi, kysyntälama, yleinen epävarmuus, kustannustason nousu...
 - lyhyellä aikajänteellä erityistuet kuten rakennemuutosrahoitus ja investointituet lähes ainoita vaihtoehtoja
 - > ei varsinaista pitkän aikajänteen aluerakennevaikutusta
- Mutta keskipitkällä aikajänteellä...
- 1. Alueellisen koulutusjärjestelmän vahvistaminen (järjestelmän suhde myös maahanmuuttoon)
- 2. Matkailupotentiaalin hyödyntäminen
- 3. Tuotannon, energiatuotannon ja kehittämisen edellytysten varmistaminen (Itä-Suomessa suhdanne- ja tuotanto-odotukset ovat Suomen keskiarvoa heikommät > investointivaje)
- 4. Suurhankkeet (kestävyyssiirtymä, logistiikka jne.)

Haasteita/pohdittavia asioita

- Tukeeko hyvinvointivaltion rakennuskaudelta periytyvä sulkeutunut valtiokulttuuri itäisen Suomen väestöllistä kehittämistä?
- Edesauttaako alueen keskeisten kaupunkien kasvu alueen elinvoiman kehittämistä?
- Miten kehittää suuraluepohjaista itäisen Suomen yhteistyötä ja ylittää maakuntien sekä kaupunkien välinen kilpailu?
- Miten edistää itäisen Suomen asiaa EU-viitekehysessä?
- Miten hyödyntää esimerkiksi itäisen Suomen koulutusjärjestelmää väestöpolitiikassa?

